

Kuten Sos.-dem. puolueessa ja Sos.-dem. Nuorisoliitossa, niin myös Sos.-dem. Naisliitossa on tapahtunut osittainen hajaantuminen. Naisliiton johdossa oli nimittäin muutamia Sos.-dem. puoluevirka-lijain rouvia, jotka eivät voineet sulattaa liiton selvää luokkataistelukantaa, vaan erosivat siitä, ryhtyen perustamaan uutta liittoa. Heidän hajotuspuhansa melkein kokonaan epäonnistuivat, sillä heitä seurasi ainoastaan pienoinen osa vähemmän tietoisia työläisnaisia.

Tällä kertaa on naisten järjestömuodot vielä vanhallaan muodollisesti, mutta Suomen Sos.-dem. Nais-

liiton toiminta on täydellisesti yhtenäistä Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen kanssa. Ja niin pian kuin tilanne ja olosuhteet sen sallivat, tulee se järjestettäväksi välittömästi puolueen yhteyteen III Internationalin III kongressin sekä naisten II konferenssin päätöksiin mukaisesti.

Olosuhteet sekä taloudelliset että poliittiset, pitävät hyvän huolen siitä, että Suomen työläisnainen yhä kasvaa ja varmentuu vallankumouksellisessa mielialassa. Kaikesta yksinkertaisuudestaan huolimatta tahtoo se olla lujana renkaana siinä kansainvälisessä ketjussa, joka lopullisesti tulee murserta-

maan kapitalistisen järjestelmän sekä luomaan tilalle uuden, tasa-arvon ja työn yhteiskunnan.

Näissä merkeissä tervehtii Suomen työläisnainen kaikkia Amerikassa olevia kansassisaria. Kuitenkin enemmän, kuin yhdistää meitä se, että olemme suomalaisia, yhdistyköön meitä ihmisyden ja oikeuden punainen lippu.

Eläköön köyhälistön jalo aatel!

Eläköön maailman vallankumous!

Helsingissä, heinäkuulla, 1921.

(Toverittareen kirj. Rosa Sillanpää.)

MUISTELMIA SUOMI-MATKALTA

Tämän kirjottaja oli yksi niistä neljästä sadasta suomalaisesta, jotka matkustivat Suomeen New Yorkin satamasta Aquitania-nimisellä Cunard linjan laivalla viime toukok. 24 p:nä. Laivan kokit ja tarjoilijat olivat lakossa, joten palvelus ei ollut kehuttavaa, sen enempää ruoka ja hytinkään, ainakaan kolmannessa luokassa. Mutta koska tästä seikasta on jo tietäkseni kerrottu lehdistä, niin en kerro siitä sen enempää.

Lontoossa saimme olla viisi vuorokautta, joka ei ollut kenellekään matkustajista mieluista. Jokainen olisi halunnut päästä Suomeen niin pian kuin mahdollista, sillä se oli vuoden kaunein aika. Hotelli, jossa saimme olla, ei ollut kehuttava; ruokaa piti itse ostaa, kun ne annokset mitä talon puolesta annettiin, olivat niin pienet ja kehnot. Sillä kertaa oli Lontoossa niin paljon suomalaisia, että yhdessä osassa kaupunkia oli suomenkieliä pääkielenä. Eräänä sunnuntaina oli siellä yli tuhannen suomalaista, sekä Suomeen menijöitä että Amerikkaan palaajia.

Hullista läksimme 15 p. kesäkuuta puolen päivän aikaan Astrea-nimisellä laivalla, joka oli 40 vuotta vanha ja pieni kuin soppakuppi. Likaa oli joka paikassa, etenkin kolmannessa luokassa, jossa matkustajien mukavuuksista ei paljontakaan välitetä. He ovat "vaan kolmannen luokan matkustajaisia", kuten eräs laivan palveluskunnasta suvaitsiin sanoa. Jo iltapäivällä alkoi laiva keinoja niin, että epäillään enään monellekaan maistunut. Seuraavana aamuna ei ollut enään kuin muutamat matkustaja kannella; kaikki toiset olivat hyteissään sairaana. Toisessa luokassa kyllä tyhjennettiin oksennusastiat ja hyttejä muutenkin siivottiin, mutta kolmannessa luokassa ei tehty sitä palvelusta. He saivat olla siellä sekaisin kuin porsaat siivossaan. Myrsky kesti kaksi vuorokautta. Kun saavuimme Kööpenhaminaan, oli ilma kaunista.

Synnytyt merellä ja itsemurha.

Tällä lyhyellä matkalla ehti tapahtumaan kertomisen arvoistakin. Lauantai-aamuna juuri ennenkuin saavuttiin Kööpenhaminaan, eräälle laivan suomalaiselle palvelustyölle syntyi tyttölapsi. Äiti ja lapsi toimitettiin Kööpenhaminan sairaalaan. Olihan sekin kärsimysten hetki tälle nuorelle onnettomalle äidille, jonka sellaisessa tilassa ollessaan piti tehdä raakasta työtä. Kun hän edellisenä päivänä oli ollut huonostivoipa, niin toiset palvelijat olivat kironneet hänelle sanoneet, että "tee vaan työtä, sillä ei täällä ole aikaa vetelehtiä."

Sitten sunnuntai-aamuna sain heti ensimmäiseksi kuulla, että eräs miespuolinen matkustaja oli mennyt pesuhuoneeseen ja leikannut kurkkunsa poikki partaveitsellään. Hän oli ollut tajuttomassa tilassa pitkän aikaa ja hänen luultiin kuolevan, mutta hengissä hän

pääsi ainakin Turkuun saakka, jossa viedtiin sairaalaan. Laivan väestö ei näyttänyt paljontakaan välittävän hänen kohtalostaan. Eräs matkatoverini, tov. Nylander, joka oli matkalla Los Angelesista, Calif., Suomeen poikansa ja vaimonsa kanssa, hoiti tätä epätoivoiseen tilaan joutunutta matkustajaa. Tov. Nylanderilta sain kuulla, että miehen nimi oli Victor Rajala, kotoisin Turun läheltä. Suomessa häntä odotti vaimo ja lapset. Olihan sekin katkera tervehdys vaimolle saada miehensä siinä kunnossa takaisin kotiin. Kertoivat miehen matkalla ollessaan tulleen mielenhäiriöön. Englannissa oli jo osottanut jonkun verran mielivikaisuuden oireita.

Saavuimme Helsinkiin.

Kun pääsimme Turkuun, oli ilma taas synkkä ja sateinen. Sieltä jatkoimme matkaamme junalla Helsinkiin. Myöhään iltapäivällä ilma selvisi ja alkoi tuntua, että ollaan valoisassa pohjolassa, jossa tähän aikaan vuodesta ei tiedä paljon yöstä eikä pimeydestä. Illalla kello 10 tienoisia pääsimme Helsingin kaupunkiin. Yksi ensimmäisiä epäkohtia, minkä Amerikassa ollut huomaa siellä, on se, kun ottaa ajurin, niin hän istuu vaan istuimellaan kuin suurikin herra, eikä tule auttamaan naispuolistakaan henkilöä kantomuksien kanssa, kuten Amerikassa "kuuluu tykö". Mutta kun tulee maksusta kysymys, niin kyllä hän silloin tietää kuka on Amerikasta tullut. Maksua ajurit ottavat ulkomailta saapuneilta niin paljon kuin luulevat irti saavansa. Helsingin tavallinen taksa kuuluu olevan 5 markkaa kaupungilla, mutta tämän kirjottajaltakin ajurit kiskoivat 15 ja 20 markkaa, ja olipa eräs turkulainen ajuri ottanut eräältä miespuoliselta matkustajalta 35 markkaa, kun kuljetti häntä kolmen kaupungin "plokki" matkan.

Rahan vaihtajia ihan vilisee vastaanottamassa maahan tulevia matkustajia. Heitä tapaa jo Turussa, jossa lupaavat nuka enemmän Suomen markkoja amerikalaisesta rahasta kuin missään muualla maksetaan. Helsingissä kuitenkin on parhain kurssi. Kun laivassa vaihdomme vähän rahaa, niin saimme dollarista 50 markkaa. Helsingissä oli kurssi 65 markkaa ja seuraavana päivänä jo 70 markkaa. Rahan vaihtajat tekevät sitä elämäkseen ja Suomessa on muutenkin keinottelu päässyt niin suureen vauhtiin, että suomalaisten tunnetusta rehellisyydestä ei ole kuin nolla jäljellä. Jokainen koettaa toistan sa pettää; ainakin siltä se näyttää ensinäkemältä.

Havaintoja kaupungilta.

Suomen köyhyydestä kuulee paljon puhuttavan ja kyllä se sitä onkin, etenkin maaseudulla, jossa kaikki näyttää pieneltä ja köyhältä ja alkuperäiseltä amerikalaisen silmillä katsottuna. Mutta kaupungissa, Helsingissä ainakin, näyttää olevan tarjolla melkein kaikkea mitä Amerikassakin on saata-

kaan. Niin saivat herrat lähteä nolon näköisinä pois toimituksesta. Olin myös Työmiehen uuden talon tupaantolijaisjuhlassa. Talo olikin kodikas ja siisti. Kaikki oli uutta ja puhdasta. Olivat ostaneet erään entisen tehdasrakennuksen, josta oli muodostettu Suomen Työmiehelle uusi koti. Talon alakerrassa oli konttori ja painohuoneet. Toisella lattialla oli liikkeenhoitajan konttori ja toimitushuoneet, myöskin korehtuurinlukijan huoneet ja latomo. Latomokoneita juuri pantiin paikoilleen. Siellä oli suuri joukko tovereita, jotka tarkastelivat taloa ulkoa ja sisältä ja olivat sitä mieltä, että vaikka se olikin vielä pieneläinen, niin se vielä kerran tulee olemaan mahtava laitos, koska se on työläisten oma laitos. Samalla saimme nauttia kahvia leivosten kanssa. Kun kysyttiin kuka pitää juhlapuheen, niin liikkeenhoitaja vastasi, että "tuo iso rinki tuossa on juhlapuhe ja pikkuleivokset ovat runoja".

Maalaiset kapinallisia.

Mutta kun menee maalaiväestön keskuuteen, niin siellä on tilanne toisenlainen. Talonmestajat ovat kovin tyytymättömiä elämäänsä. Heillä on suuret verot kannettavana ja valittavat työvoiman puutetta. Olsi kyllä palkkатыöläisiä, mutta kun ei ole halua maksaa kunnollista palkkaa, eikä monessa tapauksessa mistä maksaa, niin ei kykene palkkatyövoimaakaan pitämään. Eräskin talonmestaja päivitteli asemaansa ja sanoi, että "me tappelemme punaisiä vastaan, mutta nyt on meillä sellainen valkoinen susi, joka nielee kaikki; ei saa edes yhtä puuta hakata omasta metsästään kun jo ollaan määräämässä, ja kaikista on maksettava veroa." Sanoi antavansa "bolshhevikien viedä häneltä silit suoloinen ja paljon työn" eikä enään lähtevänsä punikkeja tappamaan. Samanlaista mielialaa huomasin kaikkialla maaseudulla missä satuin kiertelemään matkallani.

Vierailu Suomen Työmiehestä.

Kävin Helsingissä Suomen Työmiehen toimituksessa. Se on kaikista päätäen valtava työläisten taistelunse. Tätä lehteä vastaan tehdään hyökkäyksiä aivan mitättömistäkin asioista, jota m. m. kuvaa seuraava tapaus, joka sattui juuri kun olin toimituksessa. Toimitukseen saapui kaksi herrasmiestä hyvin tärkeän näköisinä, toisella ollen Työmies-lehti kädessään. Herrat halusivat tietää kuka oli kirjottanut lehteen erään kirjoituksen, jossa kerrottiin että eräissä heidän laivassaan oli juopottelu. Vastaava toimittaja oitis vastasi avoimesti ja maltillisesti, että hän itse oli sen kirjottanut. Toinen herra tiukkasi, että siinä ei ole perää ja vaati, että se on peruutettava. Toimittaja vastasi joka sanan olevan totta ja ei luvannut peruuttaa mitään. Vakuutti vielä tietävänsä, että laivan johdossa olevat miehetkin olivat ryypikkelleet, ainakin laivan koneenkäyttäjät. Herra sanoi ei käsittävänsä, että koneenkäyttäjät kuuluu laivan johtoon. Toimittaja vastasi tuntevansa meriläisiä sen verran, että tietää koneenkäyttäjän kuuluvan laivan johtoon. Ei luvannut mitään peruuttua, koska ei ole syytä siihen; sanoi vielä ettei hän tule koskaan käyttämään herran laivaa eikä tule siihen kehottamaan muita-

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyytäkää VAPAA LAAKEKIRJAA — No. 5

Siinä on yli 25 miesten ja naisten tautia sell. tettiin. Kun myskin työllinen laito suomalaisista kotihäikeistä. Mistä jokainen voi tulla sopivan lääkkeen taullin; samaten myskin lääkkeitten hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patenttihakkeita, vaan suomalaisia valmistettuja, joita Suomessa on jo klyetty monia kymmeniä vuosia.

Tämän kirjan sanite vapaus ja pitäist sen alla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tulla koska sitä tarvitsette, varokaa humpukiläikkettä ja humpukiläikkettä.

—Läheillä Antekki on sauriin—
—Suom. Aptekkililä Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseuran kokoukset joka torstai klo 2 ip., 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Aljolas, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 313—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. OSASTON ompeluseuran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäinen ja kolmas torstai osaston talolla klo 8. Osote 719 Montana Ave.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisen ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p. Kahvia kokouksen loputtua.